

Skrz promrhlou krajinu

Adam Rosa

Skrz promrzlou krajinu
dívám se na hvězdy, které usnuly.
Dívám se
a vidím jen pološedé skvrny
na černomodrém plátně noci
přemýšlím o textu písně,
kde se zpívá, že se bůh znovu smiluje
nad údělem zchudlé země.

Procesy, které se často opakují
mohou být nakonec považovány za přirozené,
přestože pocházejí, ze shnilého semene,
které kdosi pokropil svým nářkem
dřív než upad v zapomnění.

Považuji za umění,
když někdo umí zpříma odpovědět.
Otázkou je, zda se k takovým
mohu počítat i já sám.

Opakovaně vstupuji do míst,
o kterých mě varovali,
že je to tam „nebezpečné“,
dnes všichni říkají,
že (*už poněkolikáté*) vstupujeme
do „zlatého věku“.
Jednadvacáté století – vstup do třetího tisíciletí...
ale já myslím,
že naše viny
nás budou stíhat stejně jako před tím,
naše nepovedené
a neslušně nesmělé pokusy o kontakt
budou stejně pálivé – budou jako
tupý černý nožík na kapustu,
který se pomalu a ztěžka boří
do čísi paže nebo zápětí
a tak přestože vím
o mnohých nebezpečích
a jistě jsem jich ještě mnoho ani nerozpoznal,
vstupuji opakovaně na ta místa,
o kterých mě varovali.

Jsme sice jen na návštěvě,
ale nejsme v exilu,
jsem sice je pikolík u výtahu,
ale ještě nespím za hlavní bránou,
jsme sice jen to, co jsme,
ale ještě jsme nevyhasnuli.
Tak pozdravujte známé a znovu do sedel.

Hraju si na písku
jak když mi bylo pět
probírám zrnko za zrnkem
a připadá mi to nesmírně důležité...

Plácám se mezi malými hroudičkami,
střípky stěrku a malých kamínků,
které sem zanesl nějaký „předešlý uživatel“.

Dělíme se tak o jedno místo,
dělíme se o tíhu v sandálech
a možná (jen možná) i o to co za sebou necháváme;
strach, obavy, závist a paniku
i jistotu, že zítřek bude - stejně nejistý.

Začalo pršet,
všichni se běží schovat
někam pod vchodové stříšky
chvilí připomínají mury, které k večeru zabloudily
do mého pokoje – a já najednou zhasnul,
kam jen se podělo slunce?
Cítím jak mi skrz vlasy protékají
malé potůčky deště,
je to zvláštní, ale dnes už se bojím
jiných věcí.

Odpovídám na zcela běžné otázky,
učím se znovu rozpoznat iluzi od skutečnosti
sám sobě ale odpovědět nedovedu
proč se zdá, že pravé květy kvetou tak zřídka
když jedu tramvají a zahlédnu místa,
kde jsem mluvil o tom, jak neústupně je nutné stát
za svým přesvědčením
znovu cítím podivné záchvěvy ryzí skutečnosti
– nehledě na tíhu toho všeho
otevívá se před očima pichlavá scénérie
nejrůznějších klopýtnutí i pádů, objevů
i zadostiučinění.

Moje hvězdičko, znovu tě hledám
mezi vlnami podivných úsudků a zklamání
dnes už ale vím, že nemáš tvář ani oči,
ty které jsem si vysnil ve svých představách,
můžeš být stejně tak sousedkou od vedle
jako ledovou královnou z pohádky
jsi živý sen,
ten, který může být v určité fázi cesty zavazadlem těžkým jako
koule na nohou věžňů,
jindy však může nadnášet jako horkovzdušný balón.

*Myslím, že jdeme každý podle jiné mapy,
cíl je ale většinou tentýž.*

Na hranicích času, kde se setkávají zrození a spánek (ať už jakémkoli slova smyslu)

dívám se tebe, ale vidím jen omítku,
omítku jakou si pamatuji na starém domě,
kde jsem vyrůstal.

Z dálky vše vypadá naprosto v pořádku, ale když se přiblížím, zjišťuji, že vypadáš jako bezprstá baletka z nějakého bizarního cirkusového představení, tvář překrytá vrstvami make-upu...neoblomně trváš na hloupých klišé a mluvíš jako intelektuálka, i když k tomu máš daleko. Znal jsem jednu holku, co dělala u krav; Je pravdou, že jsme spolu po večerech nerozebírali Freuda, ale byla vážně moc fajn. Jednou, bylo to chvíli před tím než se studenti vraceli domů na Vánoce, jsme pouštěli loďky na umyvadle, znáte to – rozpůlí se vlašský ořech, pak už jen trochu parafínu, knot a může se vyplout. Byl to skvělý večer. Myslím, že pravdivost je důležitá. Docházím k tomu, že vše co je důležité (a tím nemyslím jen z mého pohledu) se netýká mne samotného, ale důsledků každického kroku, který jsem kdy udělal. Třeba do samoobsluhy nebo stánku s novinami.

Neznáme budoucnost (někdy mám pocit, že člověk nemá dost času ani na to, aby poznal sám sebe), ale právě proto je důležité, zda můj příští krok bude krokem zpět a nebo dopředu. A při tom všem je pravdivost je důležitá.

Na malém šlapacím kole
projíždí se dívenka jako z pohádky,
jako ze snů, které jsem míval jako pětiletý kluk.
Jdu takhle po ulici a najednou – je to jako zjevení,
stojí tu přede mnou a ptá se kolik je hodin.
Marně se snažím najít hodinky,
jsem jako vytesaný z mramoru.

„Pane, je vám dobře?“ ptá se ta dívenka.
„Myslím, že ano“ odpověděl jsem
a hlavou mi běží myšlenka:
Proč jen mi říká pane?
Pak mi to ale dojde, je to jak probuzení ze sna,
když ráno zaspíte do práce,
není mi pět a neležím v posteli
v domě s ne příliš povedenou omítkou.

Než konečně sáhnu do kapsy pro hodinky,
snažím se vybavit si všechny ty „výhody dospělosti“.

„Je půl páté a pět minut“. „Děkuju, Vám PANE“ zazní
k narůžovělému západu slunce a já jdu shánět rohlíky a dát si
kávu se sodou.

Stín

Stín, je to zvláštní médium
když jsem byl malý,
myslel jsem, že jsou to odrazy našich andělů,
pořád mi jen nešlo do hlavy,
proč jsou tak tmaví;
na druhou stranu, kdo tvrdí, že by andělé
museli za každou cenu svítit.

Stín je zvláštní médium,
tak trochu jako film, animace
surrealistická animace skutečnosti.

Nejskvělejší na tom všem ale je,
že stín neopouští, neopouští až do konce.

Pod uschlým stromem

Ležel jsem pod uschlým stromem
a počítal ty vzdálený nehasnoucí louče,
tečky za nepřístojné chování
v deníčku z 1. třídy,
malá tajemství, která jsem na pódiu
nikdy nevyslovil,
milostné podvody a lhaní z lásky
nebo ještě hůř ze soucitů,
pomlky v partiturách,
interpunkční znaménka nedopsaných textů,
nejčastěji však nepatrné úchyty
na vestě s množstvím nepravdivých ukazatelů
a slok písni rezonujících řetvářkou.

Takže, jak si tu tak ležím
pod uschlým stromem
říkám si, že ke na čase,
napsat skutečně pravdivý song;
zalomil jsem tužku
snad příště.

Jednou na podzim
jsem takhle šel alejí
a najednou se tam objevil
ten podivný přízrak;
vypadal jako já (i když možná trochu líp),
mluvil jako já (i když ne zas tak „vybraně“),
ale já to nebyl.
Bylo nesmírně zvláštní setkání
jako když člověk opustí svůj dětský svět,
ale stále ho má ještě v paměti se všemi detaily
a vlastně nemá na výběr – musí srovnávat.
Dívám se sám na sebe
a nemůžu necítit ten rozdíl,
vždyť svět každého z nás
tvoří hlavně to, c ho obklopuje
a tak, aniž bych užil slov,
ptám se, čím jsem se to vlastně obklopil.
Je přirozené, že člověk občas prázdnotu,
ale možná jde hlavně o to, že cosi volá po naplnění.
Koktejly v baru a večerní dýchánky už se nekonají,
ale je tohle ten rozdíl?
Jsem o něco starší a vypadám poněkud sešle,
ale znamená to, že kromě toho samotného něco opravdu
změnilo? *(Vypovídá to snad pouze o tom, že bych začít uvažovat
o aplikaci vitamínu C.)*
Už se tak často neztrácím sám sobě
a nevymýšlím fiktivní náboženství,
nejsem tak odvážný a někdy se držím raději stranou,
ale stromy mám pořád ve stejné oblibě,
jako když vše začalo a kdo ví,
možná, že příště narazím na Tvůj přízrak
a tak Tě zdravím raději předem, právě teď – ty už budeš vědět.

Ze spodního šuplíku

Tak končí den a v polospánku nad dohasínající svíčkou rozprávají se příběhy, ty o kterých se buď mluví pravidelně a nebo naopak ty, které zůstávají tajemstvím až do konce.

V prvním případě v podstatě nejde o nic moc nepříjemného: filmové hlášky (*to je specialita*), strašidelné příběhy, *kteří fungovaly už za dob našich babiček* a nebo vtipy, které snad mají trochu pepřejší podobu, ale vlastně se na nich nic nezměnilo.

Ty nevyřčené – těžko popsat (*vždyť o tom nikdo nevypráví – snad až na pár bezostyšných, kteří se vyžívají v nepochopitelném odhalování i toho co mělo zůstat nevyřčeno*)

Těžko se vypráví o slabosti, která člověka v takových chvílích přepadá a hlavou hned proběhne nejméně 5 nebo 6 scénářů, které se Vás snaží ujistit, že ona křehká skořápka chrání před šílenstvím, stále ještě drží. *Určitě je v tom určité pokušení. Co by nastalo ve chvíli, kdy by člověk na sebe musel nechat dopadnout realitu se vší její krutostí, bez možnosti odvrátit tvář...*

Ale nejen to, mohou to být okamžiky plné příběhů tolik se blížících pramenité upřímnosti k sobě sama, že by na plátně vypadaly jako největší kýč. *Zřejmě by to byl kasovní trháč.* Určitě není na místě něco konkretizovat, ale přesto mohu říct alespoň sám za sebe, že bych rád někdy jen zmáčknu nějaké místo na nose nebo v podpaží a vše by fungovalo když jako končí den a nad dohasínající svíčkou... Ať už večer, v noci nebo nad ránem taková chvíle pramenitosti rozhodně nezaškodí. Každý jí dáváme možná trochu jiná jména – meditace, modlitby, zpytování, duševní hygiena atd., ale kouzlo záleží v tom – nejde o sen nebo jiné prožitky, které se zapomínají, odkládáme je do spodního šuplíku jako autor nedokončené náměty. Občas je potřeba sfouknout prach z desek a vykročit ráno správnou nohou – toť vše.

Hryzavé smíření

... a zas jsme na písčku,
čekám, kdo hodí první
(často jde právě o to)
můj malý obzor – sotva pár desítek cm nad zemí
se na okamžik zamlží
a už si protírám oči.

Ted' bychom se podle všeho
měli začít prát.

Jde přece taky o to
dát o sobě vědět.

Chvilí strnule čekám
svírajíc hrst písku v dlani
než přijdu k tomu, že už stejně nemůžu vyhrát.

Zbývá nasadit pacifistický výraz,
znovu otřít kolena od písku
a vyrazit.

Uprostřed nocí
se čas znovu sbíhá
do malých perliček
(podobných těm v akváriu).

Snažím se prohlédnout
hledám kliku
(a myslím, že nejen to).

Čas tu ubíhá stejně nerovnoměrně
jako budík, který jsem zapomněl natáhnout
(někdy mu závidím)
a hlava mi padá únavou – ještě chvíli...
noc, ta tajemná černovláska rozpustí vlasy
a já nevědomky poslechnu.

*Dorou noc čtenáři a pozdravuj tu „černovlásku“.
Zase se ozvu*

autor